

Asia: VN/14758/2021

Lausuntopyyntö: ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä

Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute

Tässä osiossa voit antaa yleistä palautetta asetuksesta, perusteluista ja esitetyistä vaikutuksista. Teknisiin yksityiskohtiin voit halutessasi antaa erikseen palautetta osiossa 2.

Rudus Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ko. asetuksesta ja toteaa, että asetuksen tavoite vähentää rakennushankkeiden kasvihuonekaasupäästöjä on yleisesti ottaen kannatettava. Rudus Oy:n näkemyksen mukaan asetusta ei kuitenkaan ota huomioon, eikä kannusta, kokonaisvastuulliseen rakentamiseen, jossa huomioitaisiin mm. rakennusten pitkäikäisyys ja eri rakennusmateriaalien vaikutus rakennusten laatuun ja kestävyteen. Vähähiilisten rakennusmateriaalien käytön kannustaminen yksipuolisesti voi johtaa siihen, että niitä käytetään silloinkin, kun niiden käyttö ei ole teknisesti soveltuvaa. Laskentajaksona 50 vuotta on liian lyhyt. Ilmastaselvityksessä tulisikin käyttää laskentajaksona rakennuksen suunniteltua käyttöikää, jotta asetusta ei ohjaisi lyhytikäisten ratkaisujen valintaan rakennusmateriaalien ja -tapojen valinnassa. Rudus Oy toteaa lisäksi, että asetusta ei ohjaa käyttämään kustannustehokkaita vähähiilisyystoimia. Ilmastaselvitykseen tulisikin sisällyttää arvio tehtyjen vähähiilisyystoimien kustannustehokkuudesta. Rudus Oy näkee ongelmallisena sen, että ilmastaselvityksen laatijan pätevyydelle ei nyt ole esitetty selkeitä kriteereitä, eikä ilmastaselvityksen päivityksen tarpeen laukaisevia tekijöitä ole määritetty. Rudus Oy:n näkemyksen mukaan asetukseen ei tulisi sisällyttää hiilikädenjäljen laskentaa, koska sitä ei ole vielä määritelty uskottavasti yhteisesti sovittujen laskentasääntöjen mukaisesti.

a. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Kohta/osio, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä [Arvioinnin laatimiselle ei ole annettu pätevyysvaatimusta.]

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Arviointimenetelmän tulisi kannustaa kokonaiskestävään rakentamiseen, eikä johtaa rakentamisen heikkenevään laatuun. Tarkoitushakuinen päästöjen laskeminen voi johtaa huonoihin rakentamisen ratkaisuihin.]

c. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

-

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Kyllä

e. Muita yleisiä kommentteja:

-

Osa 2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisyyden arviointi

Onko arvioinnin vastuun rajausta pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erikoissuunnittelijan tehtäväksi mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rajauksen tulisi olla selkeä ja yksiselitteinen ja kohdistua yhteen vastuutahoon (esim. pääsuunnittelija).]

2 § Määritelmät

Onko määritelmät kuvattu mielestäsi selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Hiilikädenjälki ei ole selkeästi määritelty (tai mihin määritelmä perustuu) yhteisesti sovitun laskentatavan puuttuessa.]

3 § Arvioinnin kohde

Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rakennuksen perustukset tulee ottaa huomioon, jotta rakennuksen kokonaisvaltainen hiilijalanjälki voidaan laskea tasapuolisesti kaikille materiaaleille.]

Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

4 § Arviointijaksojen pituudet

Arviointi tehtäisiin yleensä 50 vuoden ajanjaksolle, kuten muissa pohjoismaissa ja EU:n Level(s)-menetelmässä. Onko arviointijakson pituus ja sen vakiointi mielestäsi hyvä lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Tämä voi johtaa ilmaston kannalta epäedullisiin ratkaisuihin, jos rakennuksia ei suunnitella pitkäikäisiksi. Laskentajaksona tulisikin käyttää rakennuksen suunniteltua käyttöikää ehdotetun 50 vuoden sijaan.]

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestä sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Tämä on ok, mutta geneerisen tietokannan hyödyllisyys katoaa, kun käytetään konservatiivisen arvon kerrointa (1,2). Lisäksi kertoimen käyttö ei kannusta tekemään pieniä parannuksia.]

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Käytönjälkeinen aika sisältää erittäin paljon epävarmuuksia. Tulisiko tämä jotenkin huomioida asetuksessa?]

7 § Rakennustuotteiden valmistus

Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?

Kattavuus on riittävä

Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?

Kyllä

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

Arviointiin ei sisältyisi uusien rakennusten elinkaaren aikana tapahtuvan laajamittaisen korjauksen tai ennakoimattomien rikkoontumisten vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Asiaa on käytännössä hyvin vaikeaa arvioida, koska se sisältää paljon epävarmuuksia.]

11 § Kuljetukset

Rakennustuotteiden ja purkujätteen kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Kyllä

12 § Työmaatoiminnot

Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kyllä. Erilaiset rakennustyytit ja rakentamiskaipaika sijainti tulisi huomioida (esim. taajama/maaseutu).]

13 § Energian käyttö

Energian käytön vaikutukset laskettaisiin muiden pohjoismaiden ja EU:n Level(s)-menetelmän mukaisesti käyttäen skenaarioita eri energiamuotojen hiilijalanjäljen ennakoiduille vähenemille tulevaisuudessa.

Onko tällaisten skenaarioiden käyttö mielestäsi sopiva lähtökohta arvioinnille?

Kyllä

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arvioitaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Laskennalle ei ole vielä yhteisesti sovittua laskentatapaa, joten sen arviointia ei tulisi ottaa laskentaan mukaan tässä vaiheessa.]

Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rakennusmateriaalien todellinen potentiaali hiilikädenjälkeen tulisi huomioida täysimääräisesti, mikäli hiilikädenjälki sisällytetään laskentaan.]

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?

En osaa sanoa

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

19 § Hiilivarasto

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

Hiilivarasto lasketaan vain niille rakennusosille, jotka pysyvät rakennuksessa tai rakennuspaikalla vähintään 100 vuoden ajan. Onko vähimmäisajan määrittely mielestäsi tarpeellista?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [100 vuotta vaikuttaisi olevan lyhyt aika hiilivaraston vaikuttavuuden näkökulmasta, eikä korjaa ilmastonmuutoksen jo toteutuneita haitallisia vaikutuksia.]

20 § Karbonatisoituminen

Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kyllä. Mutta betonin todellinen kyky sitoa hiilidioksidia tulee ottaa huomioon, eikä sitä tule pienentää konservatiivisella kertoimella. Betonin kyky sitoa hiilidioksidia ei riipu loppusijoitustavasta. Ainoa vaikuttava tekijä on aika. Kalkkikivestä polton aikana vapautunut hiilidioksidi sitoutuu lopulta kokonaan takaisin betoniin.]

21 § Ilmastaselvitys

Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kyllä. Kriteerit päivitystarpeelle tulisi kuitenkin kuvata paremmin asetuksessa.]

22 § Ilmastaselvityksen sisältö

Onko ilmastaselvityksen vähimmäisisältö mielestäsi tarpeeksi kattava?

Kattavuus on riittävä

23 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen

Tulokset esitetään erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle. Tämän jaon pohjalta voitaisiin myöhemmin asettaa pelkästään rakennusta koskevia päästörajoja. Onko arvioinnin tulosten jako erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle mielestäsi sopiva lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti:

24 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Kommentit:

-

Osa 3. Vähähiilisuuden arvioinnin menetelmäohje

Kommentit ja muutosehdotukset menetelmäohjeeseen:

-

Rauhamäki Terhi
Rudus Oy